сприяють відновленню внутрішніх ресурсів і мотиваційної активності. Підвищення психологічної стійкості і формування позитивного ставлення до життя є ключовими факторами успішної адаптації у новому середовищі. Комплексна підтримка, що поєднує психологічні, соціальні та економічні заходи, сприяє здобуттю внутрішнього балансу й життєстійкості мігрантів.

Список використаних джерел

1. Життєві кризи особистості : монографія / під. ред. Т.М.Титаренко. Київ : Агропромвидав України, 1998. 348 с.

2. Зливков В.Л., Лукомська С.О., Федан О.В. Психодіагностика особистості у кризових життєвих ситуаціях. Київ : Педагогічна думка, 2016. 219 с.

3. Крамаренко Ю. О., Полонська, І. М. Психологічне благополуччя як показник якості життя. *Український психологічний журнал.* 2013. №1(3), С. 98–107.

4. Лясковська І. Психологічні особливості типів переживання кризи середнього віку. *Науковий часопис НПУ ім. М.П. Драгоманова. Сер. 12. Психологічні науки.* 2013. Вип. 41 (65). С. 120–129.

5. Панасенко Н. М., Войтович М. В. Психологічні особливості подолання особистістю життєвих криз. *Актуальні проблеми психології.* 2016. Том V. Вип. 16. С. 126–135.

Віталій Репчинський,
здобувач ступеня вищої освіти магістра Харківського національного педагогічного університету імені Г.С. Сковороди
Науковий керівник:
доцент кафедри освітології та інноваційної педагогіки Харківського національного педагогічного університету імені Г.С. Сковороди, кандидат педагогічних наук, доцент
Анжела Денисенко

ДИСГАРМОНІЯ В СІМЕЙНИХ СТОСУНКАХ ЯК ЧИННИК ДЕФОРМАЦІЇ ПРОФЕСІЙНОЇ МОТИВАЦІЇ

Вступ. Актуальність дослідження дисгармонії у сімейних стосунках як чинника дезорієнтації професійної мотивації обумовлена сучасними соціальними та економічними

трансформаціями, які суттєво впливають на взаємовідносини в сім'ї. У сучасному суспільстві дедалі частіше спостерігаються міжособистісні конфлікти, втрати рівноваги між родинним і професійним життям, а також зростає роль сімейних чинників у формуванні особистісних мотиваційних орієнтацій. Внутрішня дисгармонія у сімейних стосунках може призводити до психологічного напруження, втрати зосередженості та мотивації до ефективної професійної діяльності. Водночас, порушення гармонії у родинних взаєминах негативно впливає на формування та реалізацію професійних цілей, знижуючи внутрішню мотивацію та рівень професійної самореалізації. Враховуючи значущість сімейної сфери для особистісного розвитку і професійної реалізації, дослідження цієї проблеми є важливим для розробки психолого-педагогічних стратегій підтримки та створення умов для сполучення сімейних і професійних ролей. Це сприятиме підвищенню рівня психологічної комфортності, мотиваційної стабільності та профілактиці професійного вигорання у сучасних фахівців [2].

Крім того, аналіз дисгармонії в сімейних стосунках дозволяє виявити її вплив на мотиваційні процеси, які визначають успішність професійного зростання і задоволеність трудовою діяльністю. В умовах сучасної конкурентної та швидкозмінної професійної сфери високий рівень емоційного навантаження і конфліктності у родині може знижувати рівень внутрішньої мотивації, що негативно відображається на ефективності роботи. Вивчення цього питання особливо актуальне для тих, хто поєднує високий рівень професійних обов'язків із відповідальністю за сімейне благополуччя, оскільки нерозв'язані конфлікти або дисгармонія у родині створюють перешкоди для досягнення професійних цілей.

Враховуючи важливість гармонійних відносин для підтримки психологічного здоров'я і продуктивності, розробка психологічних та педагогічних стратегій сприятиме мінімізації негативних впливів дисгармонії і сприятиме формуванню позитивного ставлення до професійної діяльності. Отже, дослідження цієї проблеми має стратегічне значення для підвищення рівня професійної мотивації та формування психологічної стабільності сучасних фахівців, що є важливою умовою їхнього особистісного і професійного розвитку у сучасних умовах.

Проблематика сімейних відносин і порушення міжособистісної гармонії у сім'ї з особливою увагою досліджувалась науковцями О. Балакірєвою, В. Бочаровою, О. Бондарчуком, М. Голубенко, Т. Гончаренко, І. Гребенніковою, В. Заслуженюк, Л. Карамушкою, З. Кісарчук, Т. Кравченко, О. Ліщинською, О. Максимовичем, Р. Овчаровою, О. Петрунько, Л. Повалій, В. Постовим, В. Семиченко, С. Собковою, Т. Титаренко, Г. Федоришиним, О. Федоренко та іншими. Крім того, ці дослідники комплексно вивчали не тільки структуру та динаміку міжособистісних стосунків у сім'ї, а й особливості прояву дисгармонії, її вплив на психологічний стан членів родини і особистісний розвиток. Їхні дослідження сприяли глибшому розумінню внутрішніх конфліктів, ролі сімейної гармонії та чинників, що сприяють її порушенню [1].

Таким чином, вітчизняні та зарубіжні вчені активно працювали над аналізом як психологічних, так і ситуативних чинників, що впливають на збереження або руйнування гармонійних стосунків у сім'ї та їхній роль у формуванні або деструкції особистісної та професійної мотивації.

Мета дослідження. Метою дослідження є вивчення впливу дисгармонії у сімейних стосунках на формування та деструкцію професійної мотивації.

Результати дослідження. Дисгармонія у сімейних стосунках може мати значний вплив на формування і деструкцію професійної мотивації особистості. Небаланси, конфлікти та відсутність взаєморозуміння у сім'ї спричиняють емоційний і психологічний стрес, що негативно позначається на внутрішніх стимулюючих чинниках професійної діяльності.

Така напруга здатна зменшувати рівень задоволеності роботою, знижувати рівень цілеспрямованості та мотивацію до професійного розвитку, оскільки особистість не може повністю сфокусуватися на досягненні професійних цілей через високий рівень сімейної напруженості. Водночас, дисгармонія у сім'ї породжує внутрішні конфлікти і кризові стани, що підривають самовпевненість і мотиваційний потенціал, призводячи до проявів професійного вигорання або втрати інтересу до роботи [3].

Постійна психологічна напруга та відсутність підтримки в родині знижують здатність особистості до адаптації і набуття нових професійних компетенцій, що дестабілізує її мотиваційний механізм і сприяє формуванню негативних установок щодо

самореалізації. Враховуючи ці фактори, важливо розуміти, що психоемоційне здоров'я в сімейних відносинах є важливою складовою забезпечення стабільного розвитку і реалізації професійних амбіцій. Модель гармонійних стосунків у сім'ї сприяє підвищенню внутрішньої мотивації, сприяє формуванню позитивних установок щодо роботи, самореалізації та особистісного зростання. Тому зміцнення сімейної гармонії та профілактика дисгармонії в сімейних стосунках є важливими аспектами для підтримки і розвитку професійної мотиваційної сфери особистості, що особливо актуально у сучасних умовах динамічних соціально-економічних змін та високої професійної конкуренції.

Вплив дисгармонії в сімейних стосунках на формування і деструкцію професійної мотивації проявляється через низку психологічних, емоційних і поведінкових чинників. Родинні конфлікти, відсутність підтримки або нерозуміння з боку близьких призводять до зниження внутрішнього стимулу до досягнення професійних цілей. Таке становище викликає у особистості зниження самоцінності, зменшення внутрішніх резервів мотивації для активних дій і професійного зростання. В результаті, формуються деструктивні механізми, які можуть призводити до зниження працездатності, втрати інтересу до роботи, появи професійного вигорання і навіть до зміни професійних орієнтацій [4].

Важливо також враховувати, що сімейна дисгармонія підсилює відчуття недостатності, що негативно впливає на психологічну стійкість і здатність долати труднощі у професійній діяльності. Водночас, підтримання гармонійних сімейних взаємин сприяє стабілізації та активізації внутрішніх мотиваційних процесів, що підсилює прагнення до самореалізації і підвищує професійну ефективність.

Таким чином, вплив сімейної дисгармонії на мотиваційну сферу є багатогранним та визначальним чинником у формуванні ефективного професійного розвитку особистості у сучасних соціальних умовах.

Висновки. Висновки свідчать, що дисгармонія у сімейних стосунках може суттєво впливати на формування та деструкцію професійної мотивації особистості, створюючи внутрішній конфлікт, емоційне напруження та зниження працездатності. Відсутність підтримки і наявність сімейних конфліктів

негативно позначаються на внутрішніх стимулюючих чинниках професійної сфери, що може призводити до втрати інтересу до роботи і до вигорання.

Зміцнення гармонійних сімейних відносин сприяє підвищенню мотиваційної стабільності, активізації прагнень до самореалізації і підвищенню професійної ефективності. Врахування сімейних чинників є важливим аспектом профілактики професійної дезорієнтації та стимулювання особистісного зростання.

Список використаних джерел

1. Бондаровська В. В. Стадії розвитку сім'ї. Види сімейних конфліктів. Психологічна допомога сімї. Київ : «Шкіл. світ», 2015. 352 с.

2. Буленко Т. В. Соціально-психологічні основи функціонування сучасної сім'ї. Київ, 2005. С. 52–53.

3. Захарченко В.Г. Подружні конфлікти та стратегії їх розв'язання в молодих сім'ях . *Український соціум*. 2004. № 3. С. 48–55.

4. Омельченко Л. М. Уявний образ сім'ї як один із факторів сімейної стабільності. *Здоровий спосіб життя: Збірник наукових статей*. 2005. Випуск 5. С. 54–57.

Дар'я Решетченко,
здобувач ступеня вищої освіти бакалавра навчально-наукового експертно-криміналістичного інституту Національної академії внутрішніх справ
Науковий керівник:
доцент кафедри юридичної психології Національної академії внутрішніх справ, доктор філософії в галузі педагогіки
Тетяна Сняткова

ЕФЕКТИВНІ СТРАТЕГІЇ ТА МЕТОДИ ПОДОЛАННЯ МІЖОСОБИСТІСНИХ КОНФЛІКТІВ У ТРУДОВОМУ КОЛЕКТИВІ: ПСИХОЛОГІЧНИЙ АСПЕКТ

У сучасних умовах розвитку організаційного середовища міжособистісні конфлікти в трудовому колективі залишаються одним із найактуальніших викликів для ефективного